Autor Guste Santini
Srijeda, 08 Kolovoz 2007 12:12

“Vlada treba intervenirati da spriječi daljnji val poskupljenja”

izjavio je Krešimir Sever, predsjednik Nezavisnih hrvatskih sindikata povodom povećanja cijena kruha i lančanog anticipativnog povećanja cijena ostalih prehrambenih proizvoda zbog suše koja će značajno smanjiti ovogodišnji urod.

Država teško da može “ukrotiti” rast cijena poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda naprosto zato jer rastu cijene tih proizvoda u svijetu. Stabilnost cijena koju danas imamo temelji se na niskim cijenama iz uvoza i rastućim cijenama iz tzv. nontradable sektora. Ovom pridonosi i aprecijacija kune. Rezultat je poznat rastući deficit robne razmjene s inozemstvom. Prema tome, inflacija je u Hrvatskoj veća od one koju bilježi službena statistika.

Pitanje cijena je složeno pitanje. Svi čimbenici djeluju na povećanje/smanjenje cijena. Cijene se, osim njihovim maksimiranjem, ne mogu kontrolirati. One su sintetski izraz inerakcije sustava, institucija i politika. Najbolji lijek za cijene je rastuća produktivnost. Kada imate gotovo 300 tisuća nezaposlenih jasno je da cijene u konačnici moraju implementirati tu činjenicu u svoju strukturu. Pri tome treba znati da se cijene ne povećavaju linearno već selektivno što znači da se mjenjaju relativne cijene što ima značaj za alokativnu funkciju kapitala. To je uostalom ekonomska teorija davno identificirala.

Vratimo se gospodinu Severu. Najprije moramo mu priznati da stalno prati događanja u gospodarstvu što nije uobičajeno za sindikalne funkcionere. Nadalje, gospodin Sever spada u red sindikalnih rukovodioca koji promatraju ukupna zbivanja u gospodarstvu pa mu se ne može pripisati “uskogrudnost”. I konačno, gospodin Sever u svojim nastupima rabi podatke kao argumentaciju pa njegovi stavovi, u najmanju ruku, zaslužuju pažnju.

Dobro je da gospodin Sever ukazuje na moguće pokretanje inflacijske spirale. Ovo tim više što će u narednoj, neizbornoj godini, nova vlada morati posvetiti značajni dio pažnje smirivanju negativnih kretanja koja će ova izborna godina potaknuti. Deficit platne bilance i, temeljem toga, rast inozemnog duga odnosno prodaja obiteljskog srebra imaju svoja realna ograničenja. Stoga je potrebno u kratkom vremenskom razdoblju posložiti stvari da bi Hrvatska mogla učinkovito djelovati bez uvoza inozemne štednje. U tome će pomoći prodaja obiteljskog srebra, što svaka vlada je rado činila i čini, ali ni to nije bez ograničenja. Dapače, inozemni investitiori očekuju neuporedivo veće prinose temeljem vlasničkih u odnosu na kreditne odnose. I ne samo to, strani kapital je vruči kapital to više što je za nekog investitora investicija u Hrvatskoj manje značajna. Poznate su to stvari iz iskustava mnogih zemalja.

Jedino rješenje je koncepcija i strategija razvoja. Proizvodnja hrane uvijek je bila veliki biznis i to će ostati.